

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції

**ПРОДОВОЛЬЧА ТА ЕКОЛОГІЧНА БЕЗПЕКА
В УМОВАХ ВІЙНИ ТА ПОВОЄННОЇ ВІДБУДОВИ:
ВИКЛИКИ ДЛЯ УКРАЇНИ ТА СВІТУ**

*присвяченої 125-річчю Національного університету
біоресурсів і природокористування України*

**Секція 4. Якість освіти та гуманітарна наука в умовах війни
та глобальних викликів**

**25 травня 2023 року
Київ, Україна**

Організатор конференції:

Національний університет біоресурсів і
природокористування України

Продовольча та екологічна безпека в умовах війни та повоєнної відбудови: виклики для України та світу: мат. Міжн. наук.-практ. конф., секція 4: Якість освіти та гуманітарна наука в умовах війни та глобальних викликів (м. Київ, 25 трав. 2023 р.). Київ, 2023. С. 358.

Матеріали конференції подано в авторській редакції.

У збірнику подано результати обговорення актуальних проблем, перспектив і шляхів забезпечення продовольчої та екологічної безпеки в умовах війни, плану відновлення України, сталого розвитку світу в контексті глобальних і регіональних викликів, трансформації суспільства та формування нової парадигми розвитку.

Редакційна колегія:

Ніколаєнко С. М. (відповідальний редактор), Кваша С. М., Кондратюк В. М., Ткачук В. А., Шинкарук В. Д., Барановська О. Д., Баль-Прилипка Л. В., Братішко В. В., Глазунова О. Г., Гриценко І. С., Діброва А. Д., Євсюков Т. О., Каплун В. В., Коломієць Ю. В., Кононенко Р. В., Васишин Р. Д., Мельник В. І., Остапчук А. Д., Отченашко В. В., Рудик Я. М., Ружило З. В., Савицька І. М., Тонха О. Л., Цвіліховський М. І., Яра О. С.

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції

**ПРОДОВОЛЬЧА ТА ЕКОЛОГІЧНА БЕЗПЕКА В УМОВАХ ВІЙНИ ТА ПОВОЄННОЇ
ВІДБУДОВИ: ВИКЛИКИ ДЛЯ УКРАЇНИ ТА СВІТУ**

*присвяченої 125-річчю Національного університету біоресурсів
і природокористування України*

Секція 4. Якість освіти та гуманітарна наука в умовах війни та глобальних викликів

Відповідальний за випуск: **Отченашко В. В.**

© НУБіП України, 2023.

УДК 159.955:387.147

СТРАТЕГІЇ ТА РІВНІ РОЗВ'ЯЗУВАННЯ СТУДЕНТАМИ КОНСТРУКТИВНО-ТЕХНІЧНИХ ЗАДАЧ

Березова Л. В., кандидат психологічних наук, доцент(berezova@nubip.edu.ua)
Національний університет біоресурсів і природокористування України, м. Київ

Для творчого мислення характерні певна новизна продукту, своєрідність його отримання; спрямування на породження нових ідей, пошук оригінального способу розв'язання завдань.

Базуючись на дослідженні теоретичних даних щодо стратегіального підходу в психології, поняття «стратегія» визначено, виходячи із системно-стратегічної концепції діяльності В. О. Моляко, як більш-менш гнучку систему дій, об'єктивно та ситуативно зумовлених, у якій переважає тенденція до суб'єктивної переваги одних розумових дій над іншими [1].

Стратегічні операції, які передбачені планом, задумом дій, варто вважати такими, що визначають стратегію розв'язування всієї задачі (В. О. Моляко). Стратегія розв'язування конструктивно-технічної задачі розвивається паралельно з процесом пошуку розв'язку і детермінується мисленневою стратегіальною тенденцією. Стратегія пов'язана з ланцюгом суб'єктивних переваг при виборі того чи іншого орієнтира шляхом перетворення конкретної мікроструктури тощо, а також із розподілом конкретних дій, що сприяють досягненню бажаного результату [1].

Отже, під *трансформацією стратегій* розв'язування конструктивно-технічних задач запропоновано розуміти, ґрунтуючись на наукових доробках В. О. Моляко та Т. М. Третяк, певні об'єктивно й ситуативно визначені дії суб'єкта, пов'язані зі зміною того «інструменту», за допомогою якого студент розв'язував задачу, і які являють собою більшою чи меншою мірою організовану систему конструктивних дій (в ідеалі – стратегій), спрямованих на

побудову шуканого розв'язку. *Трансформація стратегій* розв'язування конструктивно-технічних задач – це перетворення переважаючих мисленневих дій у мисленнєві стратегії.

Як відомо, пошуковий процес, спрямований на вирішення певної проблеми (задачі), включає в себе три складові: розуміння, формування задуму розв'язку та апробацію. Відзначено, що трансформація мисленневих стратегій проходить у межах цих складових процесів [1, 2].

Згідно з дослідженням Т. М. Третяк, трансформація стратегій розв'язування конструктивно-технічних задач розглядається через такі рівні: низький – характеризується відсутністю структури в інформаційному потенціалі студента, таким чином процес розв'язування експериментальних задач спрямований на побудову цих структур, а отже, при цьому спостерігаються прояви стратегіальної тенденції аналогізування, оскільки робота зводиться до формування образу шуканої структури, його уточнення, удосконалення; середній – характеризується сформованістю робочих структур належним чином, так, що відбувається трансформація стратегії розв'язування задачі: стратегія ускладнюється за змістом: здійснюється перехід до комбінування в процесі розв'язування задачі, також поширюється масштаб функціонування стратегії; високий – характеризується сформованістю робочих структур, під впливом яких відбувається трансформація стратегії розв'язування задачі: стратегія ускладнюється за змістом: здійснюється перехід до реконструювання в процесі розв'язування конструктивно-технічної задачі, тобто переважає стратегіальна тенденція реконструювання [2].

Такий поділ проведено з позиції наявності чи відсутності робочих структур. Хоча необхідно зауважити, що аналіз різних позицій науковців не зовсім кореспондується з таким поділом. Розподіл трансформацій стратегій розв'язування конструктивно-технічної задач через рівні необхідно проводити з урахуванням якості (спектра проникнення в пошуковий процес) послуговування мисленневими діями за аналогією, усупереч аналогії чи комбінаторними.

За таким критерієм до *алгоритмічного* рівня трансформації мисленнєвої стратегії слід віднести аналогізування за близькими еталонами, комбінування через прості перестановки, реконструювання як дію від супротивного (коли умова й вимога задачі міняються місцями). До *умовно творчого* рівня трансформації мисленнєвої стратегії слід віднести аналогізування за більш віддаленими еталонами, комбінування через зміну форми чи розмірів, реконструювання як дію від найменш відомого, зрозумілого в умові задачі. До *творчого* рівня трансформації мисленнєвої стратегії слід віднести аналогізування як результат більш чи менш тривалої мисленнєвої роботи, яка містила вкраплені результати комбінування чи реконструювання. На цьому рівні трансформації стратегії комбінування здійснюється після численних перестановок, зміни форм, параметрів віддалених аналогів, а реконструювання – на основі віднайденого нового ракурсу застосування відомого, часто після попереднього комбінування.

За такої градації рівнів трансформації можна говорити про три рівні в мисленневих стратегіях аналогізування, комбінування, реконструювання, але не тільки. До такого розподілу можна включити й змішану стратегію, і стратегію випадкових підстановок (коли характер її переважаючих дій набуває певного рівня).

Таким чином, *трансформація стратегій* розв'язування конструктивно-технічних задач – це процес перетворення переважаючих мисленневих дій у мисленнєві стратегії, який на початковому етапі включає мисленнєві дії, що формуються як переважаючі стратегіальні тенденції, і далі, за умови суб'єктивної впевненості в достовірності мисленневих результатів, трансформуються у мисленнєві стратегії аналогізування, комбінування та реконструювання.

Перелік посилань

1. Моляко В.О. Психологічні закономірності творчого сприймання інформаційних індикаторів реальності : монографія / Моляко В.О., Біла І.М., Ваганова Н.А. [та ін.]; за ред. В.О. Моляко. К. 2015.144 с. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/10364/>.

2. Творча діяльність в ускладнених умовах / [Моляко В.О., Коваленко А.Б., Семиченко В.А., Третяк Т.М. та ін.]; за загальною ред. В.О. Моляко. К.: Освіта України. 2007. 308 с.